

Fondi për të Drejtën Humanitare Kosovë
Fond za humanitarno pravo Kosovo
Humanitarian Law Center Kosovo

PRISHTINË

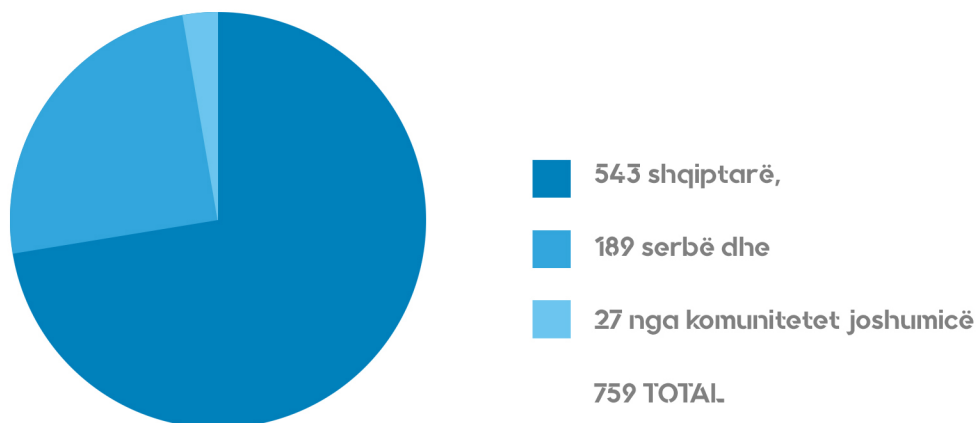
SPITALI I PRISHTINËS

SPITALI I PRISHTINËS

PRISHTINË

Para luftës së fundit në Kosovë, komuna e Prishtinës/Priština kishte një popullsi prej 225,388 banorëve, ndërsa vetëm qyteti i Prishtinës/Priština kishte rreth 162,800 banorë, prej të cilëve rreth 80 përqind ishin shqiptarë. Në Prishtinë/Priština banonin edhe afro 20,775 serbë dhe 12,568 pjesëtarë të komuniteteve tjera.

Si pasojë e luftës përgjatë viteve 1998 – 2000, në këtë komunë humbën jetën dhe/apo u zhdukën 759 persona. Nga ta, 543 ishin shqiptarë, 189 serbë dhe 27 nga komunitetet tjera. Në qytetin e Prishtinës/Priština mbeten të vrarë dhe/apo të zhdukur 320 persona ndërsa fshatrat përreth që pësoan më së shumti janë Koliqi/Kolić, Makoci/Makovac, Grashtica/Graštica, Keqekolla/Kaçikol dhe Mareci/Marevce.

Prishtina/Priština si kryeqytet ishte qendër administrative e institucionale e Kosovës, ku ishin të vendosura të gjitha institucionet qendrore. Që nga viti 1970 Prishtina/Priština e kishte Universitetin e vet, si edhe Radio Televizionin e Prishtinës, si institucion publik.

Kur në vitin 1989 Kosovës ju hoq autonomia, diskriminimi ndaj shqiptarëve mori përmasa drastike. Universiteti dhe shkollat e mesme në gjuhën shqipe u mbyllën, shqiptarët u përjashtuan nga pozitat e tyre të punës në institucione publike dhe represioni policor u rrit. Pasojë serioze e këtyre masave ishte edhe largimi nga puna i shumë mjekëve dhe personelit shqiptarë në sistemin publik shëndetësor. Kjo i detyroi shqiptarët e Kosovës që, me vetë-financim t'i përgjigjen këtyre masave, duke krijuar institucione paralele në shëndetësi dhe arsim.

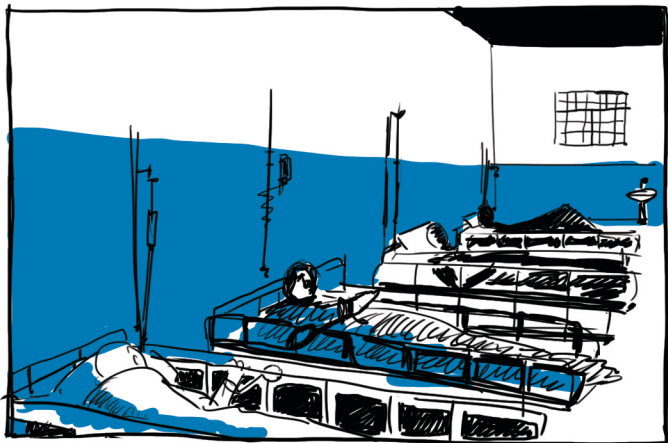

Gjatë viteve të 90-ta, shumë shqiptarë që kishin nevojë për shërbime shëndetësore jo-urgjente, u mjekuan në klinikat private të sistemit paralel të mbështetur nga ndihmat e shoqatës bamirëse Nënë Tereza. Megjithatë, një sistem i tillë nuk mund të zëvendësonte një program shtetëror të shëndetësisë, dhe kjo u reflektua me gjendjen shëndetësore të popullsisë, ku sipas raportit të Mjekëve për të Drejtat e Njeriut (PHR) , gjatë asaj kohe, vdekshmëria maternale dhe e fëmijëve shqiptarë ishte më e larta në Evropë.

Kjo gjendje tanimë e rënduar u përkeqësua edhe më shumë nga mesi i vitit 1998, kur nevoja për ndihmë mjekësore tejkaloi kapacitetet e klinikave private të sistemit paralel. Viktimat e luftës që sapo kishte filluar, dërgoheshin në Spitalin e Prishtinës për t'i trajtuar lëndimet trupore dhe plagët nga armët e zjarrit e mjetet shpërthyes.

Gjatë periudhës 1998 – 1999 u dokumentuan raste kur pacientët u abuzuan fizikisht, derisa më të rrezikuarit ishin personat që kishin ardhur nga zonat e konfliktit, të cilët ishin luftëtarë ose përkrahës të UÇK-së ose autoritetet serbe besonin se ishin të tillë. Ata lidheshin me pranga për shtrati edhe kur ishin pa vetëdije. Kishte raste kur keqtrajtoheshin e ju mohojë mjekimi. Spitali i Prishtinës ishte gjithnjë nën vëzhgimin e policisë dhe kjo i bënte të pasigurt pacientët shqiptarë dhe rriste rrezikun për keqtrajtim. Edhe mjekët shqiptarë ishin të frikësuar, dhe gjatë kësaj periudhe stafi mjekësor serb i shpërndanin e nuk i lejonin të rrinin bashkë më shumë se tre mjekë shqiptarë, me idenë se mos po bënë ndonjë komplot.

Në Spitalin e Prishtinës kishte qytetarë nga e gjithë Kosova me nevojë urgjente për intervenim. Në kaosin e krijuar aty, mohimi i dhënies së duhur të shërbimeve mjekësore nuk ishte shkelja e vetme që i bëhej pacientëve shqiptarë.

Pjesëtarët e UÇK-së kishin trajtimin më mizor në Spitalin e Prishtinës. Gjatë muajit korrik të vitit 1998 në Kirurgjinë Vaskulare ishte një dhomë ku gjendeshin 5 shqiptarë të hospitalizuar, tre ishin pjesëtarë të UÇK-së ndërsa dy ishin civilë. Të gjithë trajtoheshin si terroristë e edhe pse ishin të lidhur me pranga për shtrati ose radiatorë të dhomës, policët vazhdimisht u bënë roje. Gjatë qëndrimit të tyre në spital, torturat ishin të përditshme, ata nuk keqtrajtoheshin vetëm nga policët por edhe nga pacientët serbë që gjendeshin në spital. Atyre ju mohojë ndihma shëndetësore, i ushqenin pak dhe nuk ju ofronin mjaftueshëm ujë. E në anën tjetër, shpesh e linin ujin e pijshëm të rridhte në rubinet, si formë torture. Ata i rihnin natën vonë, ua ekspozonin plagët dhe i goditnin me kondak të automatikut dhe i kërcënonin se do t'i vrisnin. Pas rreth një muaji ata lirohen nga spitali ku disa prej tyre dërgohen në burgje të ndryshme.

Kishte raste të keqtrajtimeve edhe tek pacientët që dyshohej se kishin lidhje familjare me ndonjë pjesëtar të UÇK-së. Një keqtrajtim i tillë i ndodhi edhe një vajzës civile 19 vjeçare. Ajo ishte e plagosur në pjesën e barkut nga forcat serbe në fshatin Pllaqicë/Pločica, dhe për shkak të nevojës për operim, u shtrua në Spitalin e Prishtinës në fund të muajit gusht të vitit 1998. Qysh në praninë ajo u keqtrajtua nga stafi mjekësor dhe policia, në bazë të dyshimit se ishte e afërme e një ushtari të UÇK-së. Ajo merrej në pyetje për përfshirjen e familjes së saj në luftë dhe policia ruante dhomën ku ajo ishte e shtrirë. Përveç keqtrajtimit fizik, asaj iu mohua edhe trajtimi i duhur mjekësor, me ç'rast nga plagët e marra ajo humbi jetën në spital më datë 05.09.1998.

Situata e përgjithshme në Kosovë reflektohej edhe në gjendjen e spitaleve. Nga 24 marsi i vitit 1999 kur filloi fushata ajrore e NATO-s, mjekët shqiptarë kishin dëgjuar se mund të mbaheshin peng nga serbët dhe kështu një numër i madh vendosën të mos shkonin më në punë. Njëjtë edhe lëvizjet e pacientëve ishin të diktuara nga lajmet ditore dhe kësisoji me fillimin e bombardimeve të gjithë pacientët që nuk kishin nevojë urgjente për shërbime mjekësore lëshuan spitalet. Kjo ndodhi edhe në Spitalin e Prishtinës, ku në mëngjesin e 25 marsit 1999, automjetet ushtarake ishin të parkuara në oborrin e spitalit, ndërsa ushtarët dhe policët serbë të armatosur patrullonin objektet e spitalit, e në kulm u vendosën snajperistët që vëzhgonin hyrjet dhe daljet.

Kjo gjendje shpërfaqte edhe më shumë shkeljen e neutralitetit mjekësor ku shumica e incidenteve në Spitalin e Prishtinës ndodhën pas muajit mars të vitit 1999.

Nga gjykimi i Nikola Šainović dhe të tjerët pranë TPNJ-s, vërtetohet se së paku një vajzë e re është dhunuar seksualisht në bodrumin e Spitalit të Prishtinës, në maj të vitit 1999. Gjatë sulmit të Ushtrisë Jugosllave dhe policisë në një fshat të Kosovës, me qëllim të dëbimit të qytetarëve kosovarë, ushtarët e morën vajzën e re bashkë me vëllain e saj, i cili ishte i plagosur, dhe i nisën për në Prishtinë/Priština.

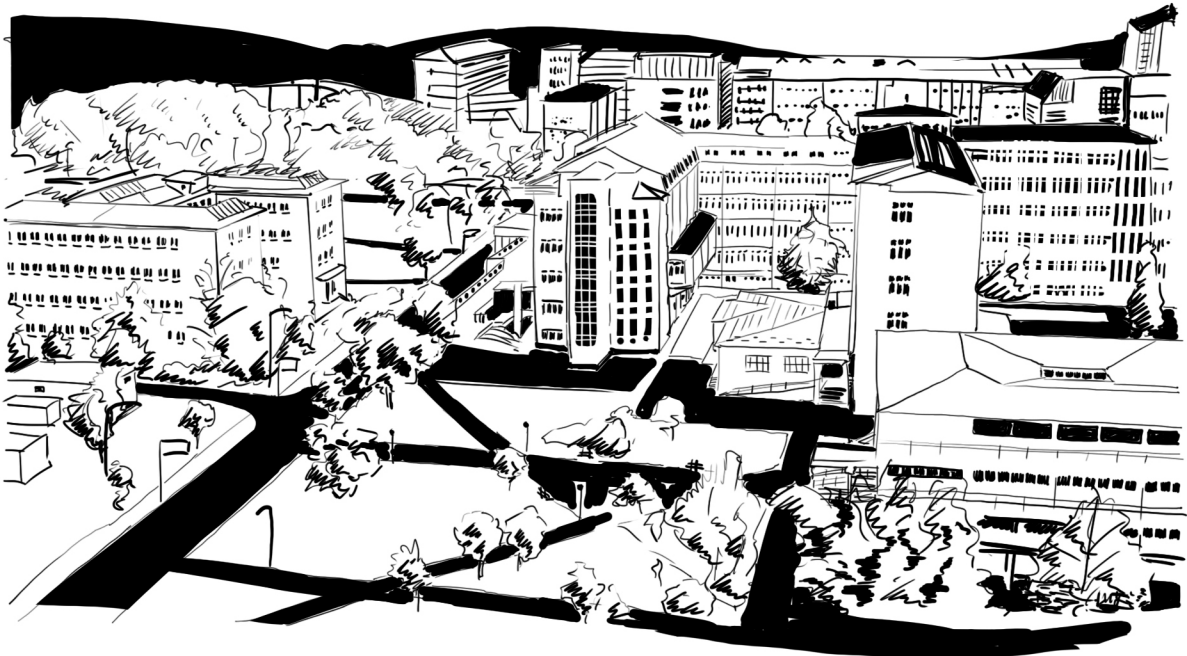
Gjatë atij udhëtimi vajza u prangos, u mor në pyetje, u kërcënua, u rrah dhe u sulmua seksualisht nga njëri prej ushtarëve. Përderisa po e shoqëronte vëllanë e saj të plagosur në Spitalin e Prishtinës, vajzën e morën dhe e dërguan në njërin nga bodrumet e spitalit, ku ishin edhe 10 deri në 15 gra të tjera, të gjitha shqiptare. Ajo më pas u rrah, u drogua dhe u dhunua nga tre ushtarë të Ushtrisë Jugosllave. Të nesërmen, ajo u kthye në dhomën ku po trajtohej vëllai i saj, dhe qëndroi aty deri në mes të qershorit 1999 kur të dy u larguan nga spitali. Për këtë rast dhunimi, paneli gjyqësor dënoi të pandehurit Nikola Šainović, Sreten Lukić dhe Nebojša Pavković.

SPITALI I PRISHTINËS

ÇKA KA QENE?

Qendra Klinike Spitalore ka filluar punën në dhjetor të vitit 1958. Pas themelimit të Fakultetit të Mjekësisë së Universitetit të Prishtinës, më 7 nëntor të vitit 1973, Fakulteti bashkohet me Spitalin e Prishtinës, si Organizatë e Punës së Bashkuar. Prej 29 dhjetorit 1977 deri më 1991, ka vepruar si Organizatë punuese e Fakultetit të Mjekësisë.

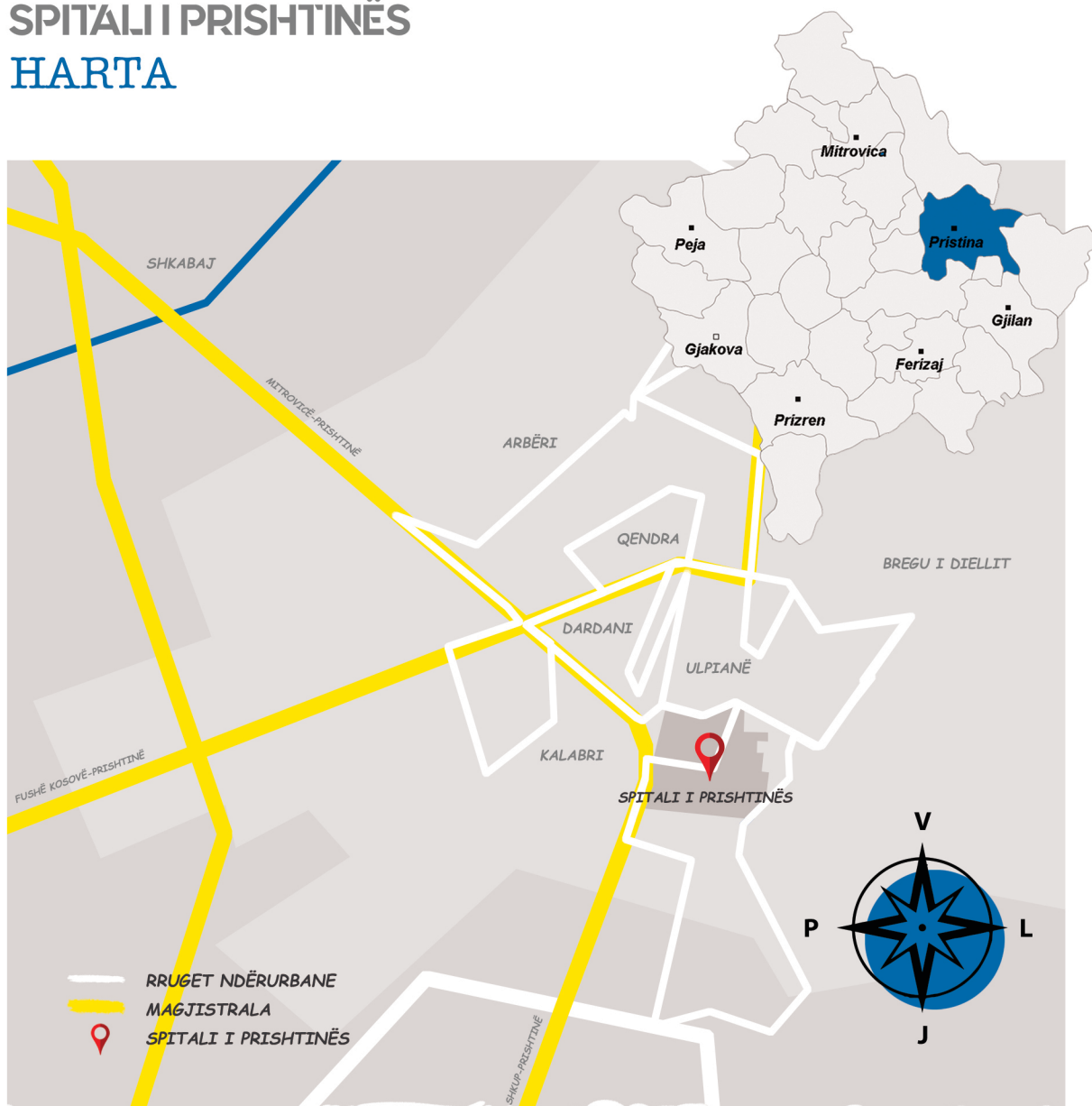
SPITALI I PRISHTINËS

ÇKA ËSHTË SOT?

Nga muaji qershor i vitit 1999, merr emrin Qendra Klinike Universitare e Kosovës (QKUK), pjesë e Shërbimit Spitalor dhe Klinik Universitar të Kosovës (SHSKUK). Përveç veprimtarisë shëndetësore, në QKUK ofrohet edhe veprimtaria arsimore dhe ajo kërkimore-shkencore. QKUK organizohet në klinika, institute, qendra, shërbime dhe njësi administrative.

Që nga lufta e deri më sot, edhe pse ekzistojnë të dhëna për abuzime masive të të drejtave të njeriut gjatë periudhës 1998-1999, në hapësirat e spitalit nuk ka asnjë shënim që tregon për ngjarjet e asaj kohe.

SPITALI I PRISHTINËS HARTA

Fondi për të Drejtën Humanitare Kosovë
Fond za humanitarno pravo Kosovo
Humanitarian Law Center Kosovo